

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/166/2019
Identifikačné číslo spisu: 4616207573
Dátum vydania rozhodnutia: 21.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4616207573.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne L. U., bývajúcej v M., zastúpenej JUDr. Mariánom Ševčíkom, CSc., advokátom so sídlom v Bratislave, Nezábudkova č. 22, proti žalovanej Y. X., bývajúcej v M., zastúpenej JUDr. Ľubomírom Kišacom, advokátom so sídlom v Topoľčanoch, Škultétyho č. 1597/7, o vrátenie daru, vedenom na Okresnom súde Topoľčany pod sp.zn. 4 C 275/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 11. júna 2019 sp.zn. 12 Co 97/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa v konaní domáhala, aby jej žalovaná vrátila dar nadobudnutý darovacou zmluvou z 21. januára 2006, a to spoluvlastnícky podiel 1/4 nehnuteľností v katastrálnom území M. zapísaných v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. XXX. ako parcela č. XX - zastavané plochy a nádvoría vo výmere XXX m² a rodinný dom so súpisným č. XX na parcele č. XX. Tvrdila, že vrátenia daru sa domáha vzhľadom na správanie žalovanej, ktorá ju 20. septembra 2015 fyzicky napadla, nadáva jej, ponižuje ju, rozrúbala dvere v časti domu obývanej žalobkyňou, slovne ju uráža, bráni jej zriadiť si samostatnú prípojku elektrickej energie a plynu a neposkytuje jej žiadnu pomoc pri zabezpečení lekárskeho ošetrovania. Dlhodobou takto vytvára nepriaznivé materiálne a psychické podmienky s cieľom vyštvať ju z domu. Kvôli takémuto konaniu žalovanej podala žalobkyňa viacero oznámení na políciu, ktoré by mali byť predmetom priestupkových konaní.

2. Žalovaná popierala tvrdenia žalobkyne a jej žalobu označila za neopodstatnenú.

3. Okresný súd Topoľčany (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. februára 2018 č.k. 4 C 275/2016-214 žalobu zamietol ako nedôvodnú. Za výzvu, aby žalovaná vrátila žalobkyňi dar, považoval žalobu podanú 2. novembra 2016. Uviedol, že predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na

vrátenie daru (§ 630 Občianskeho zákonníka) nie je akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného alebo len sama jeho nevďačnosť, ale také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pri posudzovaní, či určité konkrétne správanie sa obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, treba vychádzať z princípu vzájomnosti, s prihliadnutím na ktorý treba brať do úvahy a hodnotiť správanie nielen obdarovaného, ale aj darcu. Podľa záveru súdu prvej inštancie žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že žalovaná konala voči nej tak, že tým hrubo porušila dobré mravy. Hlavným dôvodom vrátenia daru bolo fyzické napadnutie žalobkyne žalovanou 20. septembra 2015, ktoré sa stalo predmetom priestupkového konania. Toto konanie bolo ale zastavené s odôvodnením, že skutok nebol priestupkom, i keď išlo o konflikt, pri ktorom žalobkyňa utrpela drobné ublíženie na zdraví. Vyšlo totiž najavo, že konflikt vyvolala žalobkyňa napadnutím žalovanej, ktorá sa potom len bránila. Žalobkyňa v konaní nepreukázala ani ďalšie skutočnosti, z ktorých vyvodzovala žalobou uplatnený nárok. Žiadnym spôsobom nebolo preukázané ani to, že žalovaná neposkytla žalobkyňi zdravotnú starostlivosť. Hodnotiac jednotlivé dôkazy samostatne a tiež vo vzájomnej súvislosti súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa sa nedôvodne domáha vrátenia daru, preto jej žalobu zamietol.

4. Na odvolanie žalobkyne (vo veci samej) a žalovanej (čo do trov) Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 11. júna 2019 sp.zn. 12 Co 97/2018 napadnutý rozsudok potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny. V odôvodnení uviedol, že predpokladom aplikácie § 630 Občianskeho zákonníka je kvalifikované porušenie morálnych pravidiel konkrétnym chovaním obdarovaného, ktorého stupeň závažnosti je hodnotený podľa objektívnych kritérií a nie podľa subjektívneho názoru darcu. Súd prvej inštancie sa v danom prípade dostatočne zaoberal konaním žalovanej a náležite odôvodnil, prečo dôvody uvádzané v žalobe nepovažoval za preukázané. Odôvodnenie jeho rozsudku má podľa názoru odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Zo strany súdu nedošlo ani k žalobkyňou namietanému nesprávne procesnému postupu, ktorý by znemožnil realizáciu jej patriacich procesných oprávnení. V bode 19. odôvodnenia rozsudku odvolací súd vysvetlil, že tvrdeniami žalobkyne o ďalších protiprávných (trestných) skutkoch žalovanej sa nezaoberal preto, lebo ich žalobkyňa neuviedla v žalobe ako dôvody vrátenia daru a došlo k nim až po rozhodnutí súdu prvej inštancie. Žalobkyňou takto uvádzané správanie žalovanej teda nespadať do času relevantného z hľadiska posúdenia opodstatnenosti podanej žaloby. Skutky žalovanej, ktoré mali podľa žalobkyne nastať po podaní žaloby, súd prvej inštancie a ani odvolací súd nemohli v danom spore zohľadňovať a posudzovať.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP. Uviedla, že odvolaciu súdu ešte pred rozhodnutím o odvolaní oznámila, že žalovaná naďalej pokračuje v konaní opodstatňujúcim vrátenie daru, dokonca tak, že jeho intenzita nadobúda znaky trestnej činnosti. Na doloženie tejto argumentácie poukázala na trestný rozkaz Okresného súdu Topoľčany zo 4. marca 2019 sp.zn. 2 T 21/2019 vyhodnocujúci konanie žalovanej (opísané v trestnom rozkaze) voči žalobkyňi ako trestný čin. Dovolateľka odvolaciu súdu vytkla, že týmto oznámením žalobkyne sa vôbec nezaoberal a v odôvodnení napadnutého rozsudku sa s takto oznámenými skutočnosťami nevysporiadal. Podľa presvedčenia žalobkyne takýto postup odvolacieho súdu založil nepreskúmateľnosť jeho rozsudku a v konečnom dôsledku vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. V závere dovolania navrhla, aby odvolací súd zrušil rozsudky súdov oboch inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadřila.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky; podobne, pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza v zátvorke „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky).

9. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP vidí žalobkyňa v ňou tvrdenej nepreskúmateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku.

10.1. K otázke nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu a jej právnym dôsledkom prijala občianskoprávne kolégium stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. I keď CSP v súvislosti s úpravou dovolania a dovolacieho konania nepozná pojem „iná vada“ tak, ako ho uvádzali ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, je nepochybné, že k procesným vadám odlišným od väd zmätočnosti (k vadám označovaným predchádzajúcou právnou úpravou ako „iná vada“) môže v praxi všeobecných súdov dochádzať (a dochádza) aj v súčasnosti. Toto stanovisko je preto v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za naďalej aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017). Ústavný súd Slovenskej republiky považuje toto stanovisko za súladné s právnou úpravou obsiahnutou v CSP (I. ÚS 61/2019).

10.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

10.3. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím vytvára ich organickú jednotu (I. ÚS 259/2018). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; vysvetlil tiež dôvody, so zreteľom na ktoré považoval za nedôvodné odvolacie námietky žalobkyne, ktorými sa podľa neho nepodarilo spochybníť podstatu dôvodu, so zreteľom na ktorý prvoinštančný súd zamietol žalobu. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 220 CSP a žalobkyňa neopodstatnene namieta jeho nepreskúmateľnosť. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho úvahy a z nich vyvedené závery, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Odvolací súd teda procesne nekonal nesprávne, spôsobom zmätočným, ktorým by žalobkyňu znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

11. Osobitnú pozornosť venoval najvyšší súd tej časti dovolacej argumentácie žalobkyne, v zmysle

ktorej odvolací súd prehliadol (resp. v odôvodnení rozsudku nijako nevyhodnotil) skutočnosti týkajúce sa trestnej činnosti žalovanej, ktoré mu oznámila po podaní odvolania. Tvrdené nedostatky odôvodnenia označila za vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

11.1. Právo darcu domáhať sa vrátenia daru vzniká darcovi okamihom správania obdarovaného, ktoré naplňuje znaky uvedené v § 630 Občianskeho zákonníka. Darca uplatňuje právo na vrátenie daru jednostranným adresným právnym úkonom. Pokiaľ darca toto právo realizuje, zaniká darovací vzťah momentom, keď prejav vôle darcu (výzva na vrátenie daru) došiel obdarovanému (R 88/1998, 3 Cdo 218/2010). Výzva darcu na vrátenie daru môže byť obsiahnutá v osobitnom právnom úkone, môže však tvoriť aj obsah žaloby. V prípade, že tento právny úkon je obsiahnutý v žalobe, nastávajú jeho účinky okamihom, kedy bola žaloba doručená obdarovanému (4 Cdo 253/2009).

11.2. V danom prípade bola žaloba podaná 2. novembra 2016. V spise je na č.l. 257 založené oznámenie žalobkyne zo 14. marca 2019 adresované odvolaciemu súdu, ku ktorému je pripojená fotokópia trestného rozkazu Okresného súdu Topoľčany zo 4. marca 2019 č.k. 2 T 21/2019-106. V zmysle tohto rozhodnutia bola obvinená Y. X. uznaná vinnou, že 16. júla 2018 (teda v čase po podaní žaloby o vrátenie daru) fyzicky napadla svoju matku L. U. a tým spáchala prečin ublíženia na zdraví, za ktorý jej bol uložený trest odňatia slobody.

11.3. Odvolací súd dôvody, so zreteľom na ktoré nemohol prihliadať na takto oznámené a vo výrokovvej časti uvedeného trestného rozkazu bližšie opísané správanie žalovanej, vysvetlil v bode 19. dovolaním napadnutého rozsudku. Bezpochyby zaujal právny názor, v zmysle ktorého doručením výzvy na vrátenie daru obdarovanému sa ruší darovacia zmluva a obnovuje sa pôvodný právny vzťah vlastníctva, takže v spore o vrátenie daru posudzuje súd to, či v čase doručenia výzvy na vrátenie daru obdarovanému boli dané okolnosti zakladajúce v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka právo darcu domáhať sa vrátenia daru. Zrejmy je tiež názor odvolacieho súdu, že v spore o vrátenie daru súd nemôže priznať právny význam skutkovým tvrdeniam darcu o správaní (skutku) obdarovaného, ku ktorému došlo v čase, keď už bola obdarovanému doručená darcova výzva na vrátenie daru (v danom prípade po tom, čo bola žalovanej doručená žaloba).

11.4. Žalobkyňa teda nedôvodne namieta, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku nevysvetlil, prečo neprihliadol na ňou v odvolacom konaní oznámené skutočnosti, so zreteľom na ktoré bol žalovanej udelený trest odňatia slobody.

12. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť žalobkyňou podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

13. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

14. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

15. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.